

306

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA EDUKACJI NARODOWEJ¹⁾

z dnia 18 lutego 2011 r.

w sprawie ramowego programu kursów nauki języka polskiego dla cudzoziemców

Na podstawie art. 92 ust. 2 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2009 r. Nr 175, poz. 1362, z późn. zm.²⁾) zarządza się, co następuje:

§ 1. Ustala się ramowy program kursów nauki języka polskiego dla cudzoziemców, stanowiący załącznik do rozporządzenia.

§ 2. Rozporządzenie wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.³⁾

Minister Edukacji Narodowej: *K. Hall*

¹⁾ Minister Edukacji Narodowej kieruje działem administracji rządowej — oświata i wychowanie, na podstawie § 1 ust. 2 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 16 listopada 2007 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Edukacji Narodowej (Dz. U. Nr 216, poz. 1591).

²⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2009 r. Nr 202, poz. 1551, Nr 219, poz. 1706 i Nr 221, poz. 1738 oraz z 2010 r. Nr 28, poz. 146, Nr 40, poz. 229, Nr 81, poz. 527, Nr 125, poz. 842 i Nr 217, poz. 1427.

³⁾ Niniejsze rozporządzenie było poprzedzone rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej z dnia 1 lutego 2007 r. w sprawie ramowego programu kursów nauki języka polskiego dla uchodźców (Dz. U. Nr 35, poz. 221), które utraciło moc z dniem 29 maja 2008 r. w związku z wejściem w życie ustawy z dnia 18 marca 2008 r. o zmianie ustawy o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 70, poz. 416).

Załącznik do rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 18 lutego 2011 r. (poz. 306)

RAMOWY PROGRAM KURSÓW NAUKI JĘZYKA POLSKIEGO DLA CUDZOZIEMCÓW

1. Informacje wstępne

Ramowy program kursów nauki języka polskiego dla cudzoziemców jest podstawą opracowania programów kursów nauki języka polskiego dla cudzoziemców, dostosowanych do wieku, pochodzenia, potrzeb i możliwości uczestników kursów.

Przy konstruowaniu programów kursów nauki języka polskiego dla cudzoziemców należy uwzględnić różnice kulturowe między różnymi grupami cudzoziemców. Pozwoli to na nauczanie cudzoziemca skutecznego komunikowania się z rodzimymi użytkownikami języka. Głównym założeniem ramowego programu kursów nauki języka polskiego dla cudzoziemców jest kształcenie kompetencji językowych oraz rozwijanie kompetencji komunikacyjnych, rozumianych jako zdolność do posługiwania się językiem w sposób skuteczny i dostosowany do sytuacji społecznej, w jakiej proces komunikacji przebiega, pod względem oczekiwań mówcy wobec innych partnerów rozmowy, celów, jakie stawia sobie mówca, oraz społecznych i konwencjonalnych reguł użycia języka.

Kursy nauki języka polskiego dla cudzoziemców powinny uwzględniać opanowanie odpowiedniego poziomu wiedzy kulturowej i słownictwa, stanowiącej element kompetencji komunikacyjnej cudzoziemca, które odnosi się do realiów kręgu cywilizacyjnego, w którym używa się języka polskiego. Należy dążyć, aby uczestnik kursu osiągnął znajomość reguł porozu-

miewania się oraz bogaty repertuar form porozumiewania się właściwych dla języka polskiego. W trakcie kursów nauki języka polskiego dla cudzoziemców uczestnik powinien zapoznać się ze specyfiką i warunkami życia w Polsce, strukturą społeczną, kulturą i panującymi zwyczajami. Istotne jest również, aby wyposażać uczestnika kursu w niezbędną wiedzę kulturową i słownictwo, pozwalające na zaaklimatyzowanie się cudzoziemca w nowym otoczeniu, zintegrowanie ze społecznością lokalną, podjęcie pracy lub kontynuowanie nauki.

Zaproponowany podział kursów nauki języka polskiego dla cudzoziemców na cztery części, odpowiadające poszczególnym poziomom biegłości językowej (A1, A2, B1 lub B2), umożliwi dostosowanie układu kursu do potrzeb osób uczących się — np. ich wieku, poziomu posiadanej wiedzy i umiejętności, możliwości poznawczych czy długości pobytu w Polsce.

2. Cele kształcenia

Za podstawowe cele kształcenia należy uznać:

- 1) komunikowanie się w języku polskim w podstawowych sytuacjach codziennych związanych z organizacją życia w Polsce, podróżowaniem, załatwianiem spraw urzędowych;
- 2) pisanie krótkich tekstów oficjalnych i nieoficjalnych;

- 3) rozumienie najważniejszych treści i intencji zawartych w prostych tekstach pisanych i mówionych;
- 4) opanowanie podstawowego zasobu słownictwa, reguł gramatycznych, ortograficznych i interpunkcyjnych oraz wymowy i intonacji umożliwiających komunikowanie się z rodzimymi i nierodzimiymi użytkownikami języka polskiego w oficjalnej i nieoficjalnej odmianie języka;
- 5) osiągnięcie przewidzianego na danym etapie kształcenia poziomu kompetencji komunikacyjnej oraz wiedzy o kulturze polskiej (zgodnie z ust. 5).

3. Sposoby osiągnięcia celów

Ze względu na swój ramowy charakter, zróżnicowanie uczestników oraz typu prowadzonych zajęć, ramowy program kursów nauki języka polskiego dla cudzoziemców zakłada swobodę w projektowaniu procesu kształcenia. Zaproponowany zakres i układ treści może być modyfikowany w zależności od sytuacji i potrzeb, a także używanych przez lektora podręczników i innych pomocy dydaktycznych. Językowe i kulturowe treści ramowego programu zostały ujęte w układzie tabelarycznym, co wprowadza określony porządek ich realizacji. Dopuszczalna jest modyfikacja porządku realizacji treści ramowego programu, zwłaszcza w zakresie wiedzy kulturowej i słownictwa (o którym mowa w ust. 7), tj. lektor może proponować własne rozwiązania i realizować założone cele na podstawie materiału dobrane do potrzeb konkretnej grupy uczestników kursu. Spiralny układ treści daje możliwość powracania do najważniejszych, ze względu na założone cele kształcenia, zagadnień oraz rozszerzanie ich zakresu. Sprawdzenie, czy uczestnicy kursu osiągnęli poziom wiedzy i umiejętności, przewidziany dla danego poziomu biegłości językowej, jest możliwe poprzez odniesienie do zamieszczonych w ramowym programie przewidywanych osiągnięć (o których mowa w ust. 4).

Nabywanie przez uczestników kursów nauki języka polskiego dla cudzoziemców określonych umiejętności zależy w dużym stopniu od przyjętych strategii nauczania. Ramowy program przewiduje możliwość wyboru sposobów osiągnięcia celów, w zależności przede

wszystkim od specyfiki grupy, predyspozycji i potrzeb uczestników kursów, preferencji i doświadczeń lektora. Wybierając sposoby osiągnięcia celów, lektor powinien uwzględnić przede wszystkim możliwości i zainteresowania grupy, nie zapominając o zasadzie stopniowania trudności. Omawiając treści programowe, należy jak najczęściej posługiwać się przykładami z życia codziennego. Dobieranie interesujących przykładów rozbudza naturalną ciekawość uczestników kursów i rozwija ich zainteresowania. Dobór metod nauczania związany jest także z aktualnie rozwijanymi umiejętnościami i sprawnościami językowymi uczestnika kursu. W kształceniu umiejętności przewidzianych w ramowym programie należy wykorzystywać zróżnicowane metody pracy oraz techniki nauczania, takie jak indywidualna i zbiorowa praca z tekstem, ćwiczenia komunikacyjne, przekaz intersemiotyczny, demonstracje, dramę, gry dydaktyczne.

Należy pamiętać, że poszczególne treści najczęściej są realizowane równolegle i w integracji z treściami innych działów, o których mowa w ust. 5. Dlatego za najskuteczniejsze można uznać metody aktywizujące uczestników kursów i pobudzające ich do myślenia problemowego, a także te, które pozwalają zastosować zdobytą wiedzę w praktyce.

Istotnym założeniem ramowego programu kursów nauki języka polskiego dla cudzoziemców jest funkcjonalne ujęcie zagadnień językowych i gramatycznych, które prowadzi do rozpatrywania języka nie z perspektywy teoretycznej, ale „w użyciu” — w konkretnym akcie komunikacyjnym wraz z jego elementami składowymi: nadawcą, odbiorcą, celem interakcji językowej, typem kanału komunikacyjnego oraz specyfiką kontekstu pozajęzykowego. Takie podejście, zwłaszcza na pierwszych dwóch poziomach biegłości językowych A1 i A2, wzmacnia motywację uczestników kursów i kieruje ich uwagę na sukcesy związane ze skutecznym porozumiewaniem się w nowym otoczeniu.

Poniższy wykaz sposobów osiągnięcia celów może zostać uzupełniony przez lektorów przygotowujących konkretne programy kursów nauki języka polskiego dla cudzoziemców.

1. Rozumienie – słuchanie
<ol style="list-style-type: none"> 1) wyodrębnianie określonych głosek z tekstu mówionego i czytanego; 2) ukierunkowane słuchanie tekstów czytanych przez lektora; 3) słuchanie nagrań — teksty poetyckie, słuchowiska, piosenki, programy telewizyjne (np. wiadomości, programy typu talk-show, zawierające swobodne wypowiedzi uczestników), dialogi filmowe, nagrania; 4) odgrywanie prostych scenek; 5) uczestniczenie w małych formach teatralnych i ćwiczeniach dramatycznych
2. Rozumienie – czytanie
<ol style="list-style-type: none"> 1) analiza i synteza wzrokowo-słuchowa wyrazów; 2) ćwiczenia w cichym i głośnym czytaniu; 3) prezentacja przeczytanych artykułów prasowych, ulubionych książek, wierszy itd.; 4) praca z tekstami pochodzącymi z różnych źródeł (prasa, literatura piękna, korespondencja prywatna i urzędowa, formularze, notatki, schematy, wykresy itp.); 5) odczytywanie tekstów przygotowanych przez rodzimych użytkowników języka oraz innych uczestników kursu

3. Pisanie
1) ćwiczenia w kreśleniu znaków literopodobnych i liter polskiego alfabetu; 2) ćwiczenia w pisaniu z pamięci i ze słuchu (dyktanda); 3) rozsypanki literowe, sylabowe, wyrazowe i zdaniowe; 4) tworzenie słowniczka ortograficznego; 5) zbiorowe i samodzielne redagowanie prostych form użytkowych skierowane do różnych adresatów; 6) wierszyki, konkursy, zagadki ortograficzne
4. Mówienie – interakcja
1) ćwiczenia wyzwalające aktywność uczących się w posługiwaniu się materiałem językowym; 2) dialogi i dyskusje; 3) scenki komunikacyjne i dramowe; 4) ćwiczenia słownikowo-frazeologiczne (zwracanie uwagi na łączliwość wyrazów); 5) gromadzenie określonego słownictwa; 6) analiza aktów komunikacyjnych (np. nagrane fragmenty filmów lub zarejestrowane kamerą lub dyktafonem scenki rzeczywiste) pod względem intencji, reakcji i emocji rozmówców
5. Mówienie – produkcja
1) ćwiczenia wymowy polskich głosek; 2) swobodne wypowiedzi w oparciu o własne doświadczenia i przeżycia oraz przeczytane teksty; 3) przedstawianie wydarzeń za pomocą różnorodnych środków ekspresji, drama; 4) tworzenie małych form scenicznych; 5) analiza i interpretacja różnorodnych tekstów kultury, takich jak: przedstawienia teatralne, filmy fabularne, utwory muzyczne i piosenki, słuchowiska i audycje radiowe, plakaty i reklamy (prasowe, radiowe i telewizyjne), dzieła sztuki dawnej i współczesnej; 6) próby tworzenia własnych tekstów literackich

4. Osiągnięcia

Osiągnięcia na każdym poziomie biegłości językowej (A1, A2, B1, B2) dotyczą podstawowego poziomu wiedzy i umiejętności w zakresie trzech podstawowych sprawności językowych, jakimi są rozumienie, mówienie i pisanie. Zagadnienia gramatyczno-leksykalne obejmują treści, których opanowanie niezbędne jest do porozumiewania się w języku polskim na poziomie podstawowym (A1, A2) oraz na poziomie samodzielności (B1, B2) i które stanowią punkt wyjścia w ewentualnej dalszej edukacji językowej cudzoziemca. Kluczowym założeniem na początkowych poziomach nauczania (A) jest funkcjonalność, czyli rezygnacja z teorii – szczegółowej wiedzy o języku – na

rzecz sprawności językowej w podstawowych sytuacjach komunikacyjnych. Kursy na poziomie samodzielności (B) mogą zakończyć się podejściem do egzaminu certyfikacyjnego z języka polskiego jako obcego na poziomie B1 (poziom podstawowy) lub B2 (poziom średni ogólny).

Oceny biegłości językowej może dokonać sam cudzoziemiec na podstawie kryteriów odnoszących się do osiągnięć przedstawionych w ust. 5. Informacje na temat wymaganego na danym etapie poziomu osiągnięć i wiedzy mogą być przydatne także dla pracodawców, szkół i placówek oświatowych oraz podmiotów wykonujących zadania publiczne na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

5. Poziomy biegłości językowej

		Poziom samodzielnosci			
		Poziom podstawowy			
		A1 (łącznie 10/10 ¹⁾ godzin)	A2 (łącznie 5/10 godzin)	B1 (łącznie 5/10 godzin)	B2 (łącznie 5/10 godzin)
ROZUMIENIE	Sluchanie	<p>Uczestnik kursu:</p> <ul style="list-style-type: none"> – potrafi zrozumieć znane słowa i bardzo podstawowe wyrażenia dotyczące własnej osoby, rodziny oraz bezpośredniego otoczenia, gdy tempo wypowiedzi jest wolne a wymowa wyraźna; – rozumie proste instrukcje dotyczące podstawowych spraw, życzenia, gratulacje, powitania, pożegnania, podziękowania, prośby i polecenia. 	<p>Uczestnik kursu:</p> <ul style="list-style-type: none"> – rozumie wyrażenia i najczęściej używane słowa, związane z istotnymi sprawami, takimi jak podstawowe informacje dotyczące własnej osoby i rodziny, zakupów, miejsca i regionu zamieszkania, zatrudnienia; – potrafi zrozumieć główny sens zawarty w krótkich, prostych komunikatach i ogłoszeniach; – rozumie proste dialogi i rozmowy z udziałem kilku osób oraz typowe wypowiedzi wyrażające propozycje, przeprosiny, obietnice. 	<p>Uczestnik kursu:</p> <ul style="list-style-type: none"> – jest w stanie zrozumieć główne myśli zawarte w jasnej, sformułowanej w standardowej odmianie języka wypowiedzi na znane mu tematy, typowe dla domu, szkoły, czasu wolnego itd.; – rozumie główne wątki wielu programów radiowych i telewizyjnych, traktujących o sprawach interesujących go prywatnie lub zawodowo – wtedy, kiedy te informacje są podawane stosunkowo wolno i wyraźnie; – rozumie prezentacje, ogłoszenia i instrukcje w przewidzianym zakresie tematycznym oraz wypowiedzi wyrażające obietnice, zapewnienia, komplementy, sugestie, argumentacje, opinie i porównania. 	<p>Uczestnik kursu:</p> <ul style="list-style-type: none"> – rozumie dłuższe wypowiedzi i wykłady oraz nadaje za skomplikowanymi wywodami pod warunkiem, że temat jest mu w miarę znany; – rozumie większość wiadomości telewizyjnych, programów o sprawach bieżących oraz filmów w standardowej odmianie języka; – jest w stanie zrozumieć intencje mówiącego w zależności od intonacji, tempa, kontekstu i treści wypowiedzi.

¹⁾ Minimalna liczba godzin przeznaczona na realizację danego działu. Liczba po ukośniku odnosi się do kursów adresowanych do cudzoziemców spoza europejskiego kręgu kulturowego oraz tych, których alfabet języka ojczystego nie jest oparty na alfabecie łacińskim.

	<p>A1 (łącznie 5/10 godzin)</p> <p>Uczestnik kursu:</p> <ul style="list-style-type: none"> - rozumie znane nazwy, słowa i bardzo proste zdania, np. na tablicach informacyjnych i plakatach lub w katalogach. 	<p>A2 (łącznie 10/10 godzin)</p> <p>Uczestnik kursu:</p> <ul style="list-style-type: none"> - czyta bardzo krótkie, proste teksty; - potrafi znaleźć konkretne, przewidywalne informacje w prostych tekstach dotyczących życia codziennego, takich jak ogłoszenia, reklamy, prospekty, karty dań, rozkłady jazdy, instrukcje obsługi; - rozumie krótkie, proste listy prywatne pisane ręcznie i drukowane; - czyta ze zrozumieniem listy oficjalne i pisma urzędowe. 	<p>B1 (łącznie 10/10 godzin)</p> <p>Uczestnik kursu:</p> <ul style="list-style-type: none"> - rozumie teksty składające się głównie ze słów najczęściej występujących, dotyczących życia codziennego lub zawodowego; - rozumie opisy wydarzeń, uczuć i pragnień zawarte w prywatnej korespondencji; - czyta teksty prasowe, turystyczne, informacyjne w przewidzianym zakresie tematycznym. 	<p>B2 (łącznie 10/10 godzin)</p> <p>Uczestnik kursu:</p> <ul style="list-style-type: none"> - czyta ze zrozumieniem artykuły i reportaże dotyczące problemów współczesnego świata, w których piszący prezentują określone stanowiska i poglądy; - rozumie współczesną prozę literacką.
Czytanie				

	<p>A1 (łącznie 10/10 godzin)</p> <p>Uczestnik kursu:</p> <ul style="list-style-type: none"> - potrafi brać udział w rozmowie pod warunkiem, że rozmówca jest gotów powtarzać lub inaczej formułować swoje myśli oraz mówić wolniej, jeżeli zachodzi taka potrzeba; - formułuje proste pytania dotyczące najlepiej znanych tematów lub najpotrzebniejszych spraw, potrafi odpowiadać na tego typu pytania; - umie poprosić o powtórzenie komunikatu, przeliterowanie wyrazu, wyjaśnienie niezrozumianej kwestii. 	<p>A2 (łącznie 10/10 godzin)</p> <p>Uczestnik kursu:</p> <ul style="list-style-type: none"> - bierze udział w zwykłej, typowej rozmowie wymagającej prostej i bezpośredniej wymiany informacji na znane tematy; - potrafi radzić sobie w bardzo krótkich rozmowach towarzyskich, nawet jeśli nie jest w stanie sam podtrzymać rozmowy; - bierze udział w prostej rozmowie telefonicznej. 	<p>B1 (łącznie 10/10 godzin)</p> <p>Uczestnik kursu:</p> <ul style="list-style-type: none"> - radzi sobie w większości sytuacji, w których można się znaleźć w czasie podróży po Polsce; - potrafi bez uprzedniego przygotowania zadawać pytania, rozpocząć i kończyć rozmowę oraz włączyć się do rozmów na znane mu tematy prywatne lub dotyczące życia codziennego (np. rodziny, zainteresowań, pracy, podróży, wydarzeń bieżących). 	<p>B2 (łącznie 5/10 godzin)</p> <p>Uczestnik kursu:</p> <ul style="list-style-type: none"> - potrafi porozumiewać się na tyle płynnie i spontanicznie, aby prowadzić swobodne rozmowy z rodzimymi użytkownikami języka; - bierze czynny udział w dyskusjach na znane mu tematy, przedstawiając swoje zdanie i broniąc swoich poglądów; - potrafi wygłosić krótkie przemówienie, referat, podziękowanie lub życzenia, posługując się oficjalną i nieoficjalną odmianą języka; - stosuje odpowiednio do sytuacji właściwy styl wypowiedzi i konwencje socjokulturowe, zna popularne wyrażenia idiomatyczne.
MÓWIENIE	Interakcja			

A1 (łącznie 10/10 godzin)	A2 (łącznie 5/10 godzin)	B1 (łącznie 5/10 godzin)	B2 (łącznie 5/10 godzin)
<p>Produkcja</p> <p>Uczestnik kursu:</p> <ul style="list-style-type: none"> — potrafi używać prostych wyrażień i zdań, aby opisać miejsce, w którym mieszka, oraz znanych mu ludzi; — prawidłowo wymawia podstawowe głoski języka polskiego, akcentuje wyrazy, stosuje odpowiednią intonację (oznaczającą, pytającą i rozkazującą) w wypowiedziach. 	<p>Uczestnik kursu:</p> <ul style="list-style-type: none"> — postępuje się ciągiem wyrażień i zdań, aby w prosty sposób opisać swoją rodzinę, innych ludzi, warunki życia, wykształcenie, obecną i poprzednią pracę; — prawidłowo wymawia zestroje akcentowe, łączy słowa jednosylabowe w grupy (np. <i>nie wiem, nie mam, ze mną, od nas, jadę na wieś, wychodzę za mąż</i>) albo przyłącza słowa jednosylabowe do słów akcentowanych (np. <i>kocham ją, widzę go</i>); — właściwie akcentuje wyrazy rodzime i obce typu <i>gramatyka</i> oraz formy czasu przeszłego i trybu przypuszczającego; — właściwie wymawia głoskę <i>y</i> w opozycji do <i>i</i> oraz <i>e</i>, samogłoski nosowe, głoski: <i>sz, ż, rz, cz, dż</i> w opozycji do: <i>ś, ź, ć, dź, ń</i>, głoskę <i>r</i> w opozycji do <i>l</i> oraz <i>l</i> w opozycji do <i>l</i>, a także grupy spółgłoskowe. 	<p>Uczestnik kursu:</p> <ul style="list-style-type: none"> — potrafi łączyć wyrażenia w proste sposoby, aby opisywać przeżycia i zdarzenia, a także marzenia, nadzieje i ambicje; — potrafi krótko uzasadniać i objaśniać własne poglądy i plany; — relacjonuje wydarzenia i opowiada przebieg akcji książek czy filmów, opisując własne reakcje i wrażenia; — prawidłowo wymawia wszystkie głoski polskie oraz ich warianty w zależności od kontekstu; — różnicuje wymowę potoczną, mniej staranną od oficjalnej, starannej, w wolnym tempie. 	<p>Uczestnik kursu:</p> <ul style="list-style-type: none"> — formułuje przejrzyste, rozbudowane wypowiedzi z właściwą intonacją na różne tematy związane z dziedzinami, które go interesują; — potrafi wyjaśnić swój punkt widzenia w danej kwestii oraz podać argumenty za i przeciw względem możliwych rozwiązań; — wypowiedzi cechuje średnio szybkie tempo i właściwa intonacja oraz wymowa, a także stosowanie uproszczonych grup spółgłoskowych w obrębie pojedynczych słów oraz na granicy słów.

PISANIE				
Pisanie				
A1 (łącznie 5/10 godzin)	A2 (łącznie 5/10 godzin)	B1 (łącznie 10/10 godzin)	B2 (łącznie 10/10 godzin)	
<p>Uczestnik kursu:</p> <ul style="list-style-type: none"> — potrafi napisać krótki, prosty tekst na widokówce, np. z powrotu z wakacji; — potrafi wypełnić formularze z danymi osobowymi, takimi jak nazwisko, adres, obywatelstwo (np. w hotelu). 	<p>Uczestnik kursu:</p> <ul style="list-style-type: none"> — pisze krótkie i proste notatki lub wiadomości wynikające z różnych potrzeb; — potrafi napisać życzenia, powzrośnienia, bardzo proste listy prywatne, na przykład dziękując komuś za coś; — pisze proste pisma oficjalne i urzędowe, podanie, życiorys; — stosuje podstawowe zasady ortografii i interpunkcji. 	<p>Uczestnik kursu:</p> <ul style="list-style-type: none"> — potrafi pisać proste teksty na znane mu tematy; — posługuje się zwrotami językowymi typowymi dla oficjalnej i nieoficjalnej odmiany języka polskiego; — pisze prywatne listy, opisując swoje przeżycia i wrażenia; — potrafi napisać proste opowiadanie, sprawozdanie, streszczenie (150—200 słów), zaproszenie, zawiadomienie i list motywacyjny; — stosuje zasady ortografii i interpunkcji. 	<p>Uczestnik kursu:</p> <ul style="list-style-type: none"> — jest w stanie pisać zrozumiałe, poprawne pod względem składniowym, ortograficznym i interpunkcyjnym szczegółowe teksty na dowolne tematy związane ze swoimi zainteresowaniami; — zna zasady kompozycji tekstu; — potrafi napisać rozprawkę lub opracowanie, przekazując informacje lub rozważając argumenty za i przeciw; — pisze listy, podkreślając znaczenie, jakie mają dla niego dane wydarzenia i przeżycia; — potrafi napisać ogłoszenie, skargę, reklamację, protest, odwołanie od decyzji. 	

6. Struktury gramatyczne niezbędne w komunikacji na poziomie podstawowym (A1, A2) i poziomie samodzielności (B1, B2)

Poziom podstawowy		Poziom samodzielności	
A1	A2	B1	B2
<p>1) fleksja imienna:</p> <p>a) odmiana rzeczowników przez przypadki w liczbie pojedynczej i mnogiej, b) mechanizm odmiany rzeczowników, alternacje samogłoskowe zachodzące w temacie (np. <i>pies, psa, dzień, dnia, chłopiec, chłopca, Bóg, do Boga, wybór, wyboru, wzór, wzoru, miasto, w mieście, Kraków, w Krakowie, obiad, po obiedzie, mąż, męża, Tadeusz, Tadeusza, pieniądze, pieniądze</i>), c) odmiana zaimków przez przypadki w liczbie pojedynczej i mnogiej: — odmiana zaimków osobowych: <i>ja, ty, on, ona, ono; my, wy, oni, one</i>, — odmiana zaimków wskazujących, w tym: <i>ten, ta, to, ci, te</i>, — odmiana zaimków dzierżawczych: <i>mój, moja, moje, twój, twoja, twoje, nasz, nasza, nasze, wasz, wasza</i>, — odmiana zaimków pytających, w tym: <i>kto, co; jaki, jaka, jakie; który, która, które; czyj, czyja, czyje</i>, — odmiana zaimków nieokreślonych: <i>ktos, coś, jakiś, któryś, czyjś; każdy</i>, — odmiana zaimków przeczących: <i>nikt, nic, żaden</i>, d) odmiana przymiotników zakończonych w liczbie pojedynczej i mnogiej: — odmiana przymiotników zakończonych w rodzaju męskim na -y, w tym: <i>dobry, mały, ciasny, duży</i> lub -i, w tym: <i>tani, polski, lekki, długi</i>, — odmiana przymiotników zakończonych w rodzaju żeńskim na -a, w tym: <i>dobra, mała, ciasna, duża, tania, polska, lekka, długa</i>, — odmiana przymiotników zakończonych w rodzaju nijakim na -e, w tym: <i>dobrze, małe, ciasne, duże, tanie, polskie, lekkie, długie</i>, — formy mianownika liczby mnogiej rodzaju męskoosobowego, w tym: <i>dobrzy, mali, duzi, polscy, inni</i>, e) odmiana liczebników przez przypadki: — odmiana liczebników głównych, w tym: <i>jeden, jedna, jedno, dwa, dwaj, dwóch, dwie, trzy, dziesięć, dwadzieścia pięć, sto, tysiąc</i>, — odmiana przymiotnikowa liczebników porządkowych, w tym: <i>pierwszy, pierwsza, pierwsze, drugi, druga, drugie, drudzy, dziesiąty, dziesiąta, dziesiąte</i>, f) przypadki: — mianownik liczby pojedynczej i mnogiej: — mianownik w funkcji podmiotu w zdaniach typu: <i>Student czyta książkę.</i>, — mianownik jako forma orzecznika w orzeczeniu imiennym w zdaniach typu: <i>Ta dziewczyna jest ładna. Mój brat to lekarz.</i>, — dopełniacz liczby pojedynczej i mnogiej: — dopełniacz jako forma dopełnienia bliższego po czasownikach zaprzeczonych w zdaniach typu: <i>Nie znam tej studentki.</i>, — dopełniacz wyrażający przynależność w zdaniach typu: <i>To jest książka Daniela.</i>,</p>	<p>1) fleksja imienna: a) odmiana rzeczowników, przymiotników, zaimków i liczebników przez przypadki w liczbie pojedynczej i mnogiej według wzorów deklinacji męskiej, żeńskiej, nijakiej i mieszaney, b) znajomość funkcji syntaktycznych przypadków centralnych (mianownika, dopełniacza, biernika i miejscownika) oraz peryferycznych (narzędnika, celownika, wołacza), c) odmiana rzeczowników o rozszerzonym temacie typu <i>imię (imi-eni-a, imi-on-a), kamień (kamień-ni-e)</i> i <i>zwierzę (zwierz-ęci-a, zwierz-ęt-a)</i>, d) odmiana polskich nazw własnych typu <i>Kościuszko, Zimny, Nowakowa, Nowakówna (nazwiska) i Białystok, Chyżne, Zakopane</i> (nazwy miejscowości), e) odmiana rzeczowników nieregularnych typu <i>ksiądz, książę, chrzest</i>; także tych, których formy zależą od znaczenia, w tym: <i>ucho — uszy</i> jako część ciała, ale <i>ucha</i> jako części naczyń i toreb, f) umiejętność stosowania niektórych form deklinacyjnych w zależności od typu tekstu i stylu wypowiedzi, w tym form mianownika używanych za miast wołacza w języku mówionym: <i>Ania! Łukaszu! Mama!</i> i form wołacza używanych obowiązkowo w języku pisanym i w kontaktach oficjalnych: <i>Droga Aniu! Kochana Mamo! Panie profesorze! Szanowny Panie Profesorze!</i>;</p>		

<ul style="list-style-type: none"> - dopełniacz po określeniu miary i ilości w zdaniach typu: <i>Proszę kupić butelkę piwa, litr mleka.</i>, - dopełniacz po liczebnikach głównych (od 5 wzwyż i nieokreślonych) w zdaniach typu: <i>Ona ma dużo pieniędzy. Mam tu pięć książek.</i>, - dopełniacz w wyrażeniach przyimkowych po przyimkach: <i>u, z, ze, dla, do, od, obok, bez</i> w zdaniach typu: <i>Jadę z Krakowa do Warszawy. Łukasz mieszka u mnie. To jest prezent dla Ani.</i>, - dopełniacz w datach określających dzień, miesiąc i rok w zdaniach typu: <i>Daniela urodziła się 9 (dziewiątego) czerwca 1981 (tysiąc dziewięćset osiemdziesiątego pierwszego) roku.</i>, - dopełniacz w zdaniach bezosobowych po formach: <i>nie ma, nie było, nie będzie, brak</i> w zdaniach typu: <i>Nie ma Ani. Jutro nie będzie zajęć. Brak cukru.</i>, - biernik liczby pojedynczej i mnogiej: <ul style="list-style-type: none"> - biernik jako dopełnienie bliższe po czasownikach przechodnich w zdaniach typu: <i>Piszę list.</i>, - biernik w wyrażeniach przyimkowych po przyimkach: <i>na, o, po, przez, przeze, w, we, za</i> w zdaniach typu: <i>Idę na uniwersytet. Proszę przejść przez rynek. Spotkanie jest we wtorek. Spotkamy się za godzinę.</i>, - miejscownik liczby pojedynczej i mnogiej: <ul style="list-style-type: none"> - miejscownik w wyrażeniach przyimkowych określających miejsce i czas czynności po przyimkach: <i>na, o, po, przy, w, we</i> w zdaniach typu: <i>Będę w Polsce w przyszłym roku. Spotkamy się w biurze o godzinie piątej.</i>, - miejscownik w wyrażeniach przyimkowych określających przedmiot, o którym się mówi, myśli, w zdaniach typu: <i>Rozmawiamy o Krakowie. Myślę o Marysi.</i>, - miejscownik w wyrażeniach przyimkowych precyzujących rok lub miesiąc w zdaniach typu: <i>Przyjadę w maju. Przyjechałem na studia w zeszłym roku.</i>, - narzędnik liczby pojedynczej i mnogiej: <ul style="list-style-type: none"> - narzędnik jako forma orzecznika wyrażonego rzeczownikiem po czasownikach: <i>być, zostać</i> w zdaniach typu: <i>Ania jest studentką. Ania jest dobrą studentką.</i>, - narzędnik wyrażający narzędzie czynności w zdaniach typu: <i>Jadę autobusem, a on jedzie po ciągiem. Proszę pisać ołówkiem!</i>, - narzędnik w wyrażeniach przyimkowych po przyimkach: <i>z, ze, za, nad, pod, przed, między</i> w zdaniach typu: <i>Jadę do Polski z mamą. Samochód stoi przed domem.</i>, - celownik liczby pojedynczej i mnogiej: <ul style="list-style-type: none"> - celownik zaimków osobowych w zdaniach typu: <i>Ten film bardzo mi się podoba. Jest ci zimno?,</i> - celownik rzeczowników żywotnych jako dopełnienie dalsze w zdaniach typu: <i>Datem Małgosi kwiaty.</i> 	<p>2) odmiana czasowników:</p> <p>a) koniugacja czasowników regularnych i nieregularnych, także tych, których odmiana zależy od znaczenia, typu: <i>wieść (ja wiozę, ty wiesz, wiozłem); wieść (ja wiodę, ty wiedziesz, wiodłem),</i></p> <p>b) odmiana czasowników w trybie oznajmującym (czas: teraźniejszy, przeszły i przyszły czasowników dokonanych i niedokonanych), przypuszczającym i rozkazującym,</p>
---	--

<p>c) nieosobowe formy czasownikowe: — formy typu: <i>można, trzeba, wolno, warto, należy, powinno się</i>, — formy typu: <i>mówi się</i>, — formy typu: <i>nie ma, nie było, nie będzie</i>, d) połączenie czasowników modalnych, w tym: <i>chcę, mogę, muszę</i> z bezokolicznikiem, e) czasowniki ruchu (system oparty na opozycji znaczeniowej <i>iść, jechać</i>), f) konstrukcja: <i>mieć + bezokolicznik</i>;</p> <p>3) derywacja: a) tworzenie i funkcje syntaktyczne przysłówków odprzymiotnikowych, b) stopniowanie przymiotników i użycie syntaktyczne stopni: — stopień równy i wyższy w zdaniach typu: <i>Ona jest tak ładna jak Małgosia. Ania jest ładniejsza od Maryli. Ania jest ładniejsza niż Maryla. Ten temat jest bardziej interesujący od tamtego. Ten temat jest bardziej interesujący niż tamten.</i>, — stopień najwyższy w zdaniach typu: <i>Daniela jest najładniejsza ze wszystkich dziewcząt.</i>, c) stopniowanie przysłówków i użycie syntaktyczne stopni: — stopień równy i wyższy w zdaniach typu: <i>Tadeusz pisze tak ładnie jak Łukasz. Łukasz pisze ładniej od Roberta. Łukasz pisze ładniej niż Robert. Marysia pisze bardziej interesująco od Janka. Marysia pisze bardziej interesująco niż Maciek.</i>, — stopień najwyższy w zdaniach typu: <i>Tadeusz pisze najładniej ze wszystkich uczniów.</i>, d) nazwy mieszkańców krajów oraz przymiotniki tworzone od nazw krajów;</p> <p>4) leksykologia: a) podział wyrazów na części mowy, b) różnicowanie formalne przymiotników i przysłówków, c) system zaimków dierżawczych: <i>mój, twój, jego, jej, nasz, wasz, ich; swój; pana, pani, państwa</i>; 5) składnia: a) zdania pojedyncze rozwinięte: — zdania oznajmujące typu: <i>Maciek jest Polakiem. Marysia ma słownik.</i>, b) zdania pytające: — pytania o rozstrzygnięcie rozpoczynane partykułą czy w zdaniach typu: <i>Czy on jest Francuzem?</i>, — możliwość opuszczania partykuły czy w zdaniach typu: <i>Masz bilety do kina?</i>, — pytania o informację typu: <i>Skąd on jest? Gdzie mieszkasz?</i>, — pytania niezależne i zależne typu: <i>Czy to ma sens? Jak myślisz, czy to ma sens? Nie wiem, czy to ma sens.</i>, c) wyrażanie części zdania pojedynczego: — podmiot wyrażony mianownikiem, — podmiot wyrażony rzeczownikiem w połączeniu z liczebnikiem typu <i>dwa</i> i typu <i>pięć</i>, — zdania bezpodmiotowe typu: <i>Mówi się, że...</i> d) wyrażanie orzeczenia: — orzeczenie proste w zdaniach typu: <i>Łukasz studiuje informatykę.</i> i złożone w zdaniach typu: <i>Maciek jest ambitnym studentem.</i>, — orzeczenie imienne z orzecznikiem: — w mianowniku (w zdaniach typu: <i>Daniela jest miła.</i>), — w narzędniku (w zdaniach typu: <i>Ania jest dobrą studentką.</i>).</p>	<p>c) odmiana czasowników w stronie czynnej, zwrotnej i biernej (tworzenie form strony biernej, ich nacechowanie stylistyczne i zakres użycia w zdaniach typu: <i>Kazimierz Wielki założył Akademię Krakowską w roku 1364. Akademia Krakowska została założona przez Kazimierza Wielkiego w 1364 roku.</i>), d) tworzenie i użycie nieosobowych form czasownika: imiesłówów przymiotnikowych (czynnych na -ący i biernych na -ony, -ny, -ty) oraz imiesłówów przysłówkowych (współczesnych na -ąc i uprzednich na -wszy, -wszy), e) użycie form imiesłówowych w ramach synonimii syntaktycznej typu: <i>Ten student, zdający dziś egzamin ustny, właśnie wyszedł. Ten student, który zamin ustny, właśnie wyszedł. Ten student, który zdawał dziś egzamin ustny, właśnie wyszedł. Wróciwszy do domu, zabrała się szybko do odrabiania lekcji. Po powrocie do domu zabrała się szybko do odrabiania lekcji. Kiedy wróciła do domu, zabrała się szybko do odrabiania lekcji.</i>, f) wzory składniowe czasowników polskich, także wtedy, gdy wzór zależy od znaczenia czasownika, typu: wydać — 1. „zaplacić”: <i>kto wydaje co na co, na kogo, np. Adam wydaje dużo pieniędzy na życie.</i>; wydać — 2. „zwrócić, przydzielić”: <i>kto wydaje co komu, np. Kelnierka wydała mi 25 złotych reszty.</i>; wydać — 3. „zdradzić, ujawnić”: <i>kto wydaje kogo, co przed kim, np. W czasie rozprawy złodziej wydał swoich współników.</i>; wydać — 4. „oddać za żonę”: <i>kto wydaje kogo za męża za kogo, np. Mama jest bardzo zadowolona, bo wydaje swoją najmłodszą córkę za cudzoziemca.</i>; wydać — 5. „narażać na coś”: <i>kto wydaje kogo, co na co, np. Wszyscy opuścili go i wydali na pewną zgubę.</i>; g) umiejętność budowania zdań złożonych ze zdaniami podrzędnymi rozpoczynanymi zaimkami względnymi typu <i>który</i> i spójnikami, jak w przykładzie: <i>Chłopak, na którego czekała przez tyle lat, nigdy już nie wróci. Postanowił nie wracać, gdyż/ponieważ/dlatego że/bo czuł się przez siebie zdominowany.</i></p>
--	---

<p>e) wyrażanie dopełnienia:</p> <ul style="list-style-type: none"> — dopełnienie bliższe wyrażane biernikiem w zdaniach typu: <i>Znam Anię.</i>, — dopełnienie bliższe wyrażane dopełniaczem po czasownikach zaprzeczonych w zdaniach typu: <i>Nie znam Renaty.</i>, — dopełnienie dalsze w zdaniach typu: <i>Maciek daje kwiaty Małgosi.</i>, — związek rządu — forma rzeczownika (przypadek) postulowana przez czasownik w zdaniach typu: <i>Tadeusz kupił gazetę.</i>, <p>f) przydawka jako określenie rzeczownika:</p> <ul style="list-style-type: none"> — związek zgody — przydawka wyrażona przymiotnikiem powtarzającym kategorii gramatycznej rzeczownika, w zdaniach typu: <i>Maciek ma miłą żonę.</i>, — związek rządu — przydawka wyrażona rzeczownikiem w dopełniaczu, w zdaniach typu: <i>Łukasz zna żonę Tadeusza.</i>, — szyk przydawki przymiotnej, <p>g) okolicznik jako określenie czasownika:</p> <ul style="list-style-type: none"> — okolicznik wyrażony przysłówkiem (związek przynależności) w zdaniach typu: <i>Łukasz mówi dobrze po angielsku.</i>, — okolicznik wyrażony wyrażeniem przymikowym, w zdaniach typu: <i>Tadeusz będzie w Polsce w sierpniu.</i>, — okolicznik wyrażony związkiem znaczeniowym, zwanym związkiem przynależności, jako połączenie czasownika z okolicznikiem, w zdaniach typu: <i>Maciek będzie u mnie na imieninach.</i>, <p>h) podwójna i potrójna negacja w zdaniu pojedynczym w zdaniach typu: <i>Nic nie wiem! Nic nie powiem. On nigdy niczego nie rozumie!</i></p> <ul style="list-style-type: none"> — szyk negacji i negacji podwójnej w zdaniach typu: <i>Ja się nie denerwuję! Ja się nigdy nie denerwuję!</i>, <p>i) zdania bezpodmiotowe typu: <i>Mówi się. Mówi się, że jutro nie będzie wody.</i>:</p> <ul style="list-style-type: none"> — różne funkcje zaimka się, <p>j) zdania złożone współrzędnie ze spójnikami: <i>i, a, ale, albo, lub, lecz, więc, jednak,</i></p> <p>k) zdania złożone podrzędnie:</p> <ul style="list-style-type: none"> — połączone zaimkiem: <ul style="list-style-type: none"> — forma zaimka który używanego w roli wskaźnika zespolenia, — połączone spójnikiem: <i>jak, aby, ponieważ, bo, chociaż, choć, dlatego że, kiedy, gdy, gdyby, to, jeśli, jeżeli, to, że, żeby:</i> <ul style="list-style-type: none"> — zdania typu: <i>Łukasz chce, żeby, żebyś, żeby, żebyśmy, żebyście, żeby,</i> — typy okresów warunkowych w języku polskim; 	<p>3) składnia:</p> <p>a) umiejętność przekształcania zdań pojedynczych w jedno zdanie złożone typu: <i>Michel przyjechał rok temu do Polski. Chciał tu studiować slawistykę. Michel przyjechał rok temu do Polski, dlatego że chciał tu studiować slawistykę.</i>,</p> <p>b) umiejętność przekształcania zdań złożonych w zdania pojedyncze typu: <i>Kolega namawiał nas, żebyśmy wyjechali wcześniej. Kolega namawiał nas na wczesny wyjazd.</i>,</p> <p>c) umiejętność używania imiesłówów przysłówkowych w zdaniach,</p> <p>d) umiejętność budowania okresów warunkowych — rzeczowywistych (jak w zdaniach typu: <i>Jeżeli tak bardzo chcesz, pojedziemy w sobotę na koncert Maryli Rodowicz.</i>), możliwych (typu: <i>Jeśli zdam/Jeśliłbym zdał wszystkie egzaminy w czerwcu, pojedę na wakacje do Włoch.</i>) i nierzeczywistych (typu: <i>Gdybym wiosną więcej pracował, skończyłbym już pracę magisterską, ale ponieważ tak się nie stało, wciąż muszę nad nią pracować.</i>),</p> <p>e) umiejętność budowania zdań wielokrotnie złożonych,</p> <p>f) umiejętność używania mowy niezależnej (jej wykładników formalnych),</p> <p>g) umiejętność używania mowy zależnej (jej wykładników formalnych),</p> <p>h) umiejętność przekształcania mowy niezależnej w zależną,</p> <p>i) umiejętność używania w tekstach odpowiednich konstrukcji poznanych w ramach synonimii syntaktycznej.</p>
<p>6) brak „następstwa i zgody czasów” w języku polskim:</p> <ul style="list-style-type: none"> — interpunkcja zdania złożonego: używanie przecinka przed zaimkami względnyymi i spójnikami wyępującymi w roli wskaźników zespolenia. 	

7. Wiedza kulturowa i słownictwo niezbędne w komunikacji na poziomie podstawowym (A1, A2) i poziomie samodzielności (B1, B2)

Poziom podstawowy			Poziom samodzielności	
A1	A2	B1	B2	
<p>człowiek:</p> <ol style="list-style-type: none"> imię i nazwisko, adres, stan rodzinny, płeć, wiek, data i miejsce urodzenia; przynależność narodowa lub państwowa, język; szkolenie, wykształcenie; zawód, zajęcia; rodzina; kontakty oficjalne i nieoficjalne; <p>mieszkanie:</p> <ol style="list-style-type: none"> mieszkanie w hotelu, domu wczasowym, pensjonacie; koszty związane z mieszkaniem, czynsz, opłaty; <p>miejsca:</p> <ol style="list-style-type: none"> nazwa i rodzaj, położenie miejscowości; <p>życie codzienne:</p> <ol style="list-style-type: none"> czynności codzienne; przedmioty codziennego użytku; miary, ilości, pieniądze; środki komunikacji; poliscja; poczta; 	<p>człowiek:</p> <ol style="list-style-type: none"> wygląd, części ciała; rodzina, relacje rodzinne, zawody i przyjacielskie; sposób spędzania wolnego czasu – rozrywki, hobby, sport; emocje i uczucia; <p>mieszkanie:</p> <ol style="list-style-type: none"> rodzaj, położenie i wielkość mieszkania lub domu; rodzaje pomieszczeń; urządzenie i wyposażenie mieszkania; <p>miejsca:</p> <ol style="list-style-type: none"> położenie i wielkość miejscowości; instytucje użyteczności publicznej, zabytki, atrakcje turystyczne; <p>życie codzienne:</p> <ol style="list-style-type: none"> czynności codzienne; sklepy, usługi, warsztaty; przedmioty codziennego użytku; miary, ilości, pieniądze; banki; relacje czasowe; środki komunikacji; prawa i obowiązki; 	<p>człowiek:</p> <ol style="list-style-type: none"> wygląd, cechy charakteru; historia rodziny, pochodzenie; sposób spędzania wolnego czasu – rozrywki, hobby, sport; emocje i uczucia; <p>mieszkanie:</p> <ol style="list-style-type: none"> opis mieszkania/domu; wyposażenie, urządzenie domu; lokalizacja, rachunki, koszty, awarie, drobne naprawy; <p>usługi:</p> <ol style="list-style-type: none"> remont, sprzętanie, naprawy; warsztat samochodowy, stacja benzynowa; bank, poczta; <p>czas wolny, sport, życie codzienne:</p> <ol style="list-style-type: none"> zainteresowania, hobby; dyscypliny sportowe; podróże i wycieczki; komunikacja miejska, krajowa i międzynarodowa; 	<p>człowiek:</p> <ol style="list-style-type: none"> konflikty, problemy rodzinne; czudziemiem wśród Polaków – stereotypy; emocje i uczucia; wierzenia i przesady; <p>mieszkanie:</p> <ol style="list-style-type: none"> rynek mieszkaniowy w Polsce; wynajmowanie lokalu; rodzaje własności lokalowej; <p>usługi:</p> <ol style="list-style-type: none"> pralnia, krawiec, szewc, fryzjer, kosmetyczka; fotograf, wypożyczalnia filmów, biblioteka; <p>czas wolny, sport, życie codzienne:</p> <ol style="list-style-type: none"> sposoby spędzania wolnego czasu (łowienie ryb, uprawianie ogrodu, majsterkowanie); zawody sportowe; podróże i wycieczki; 	

<p>praca:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) warunki pracy, czas pracy, urlop; 2) płace; <p>jedzenie, picie, palenie:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) żywność, dania; 2) napoje; 3) palenie; <p>zdrowie:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) podstawowe części ciała; 2) choroba, wypadek; 3) ubezpieczenia; 4) podstawowe środki czystości i leki; <p>środowisko naturalne:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) pogoda, klimat; <p>zwyczaje i tradycje:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) zasady grzecznościowe: powitanie, pożegnanie 	<p>praca:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) warunki pracy, czas pracy, urlop; 2) związki zawodowe; 3) dokumenty i zaświadczenia; 4) wynagrodzenia i podatki; <p>jedzenie, picie, palenie:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) lokale gastronomiczne; 2) żywność, dania, potrawy; 3) napoje; 4) palenie; <p>zdrowie:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) higiena osobista; 2) samopoczucie; 3) choroba, wypadek; <p>środowisko naturalne:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) rośliny i zwierzęta; 2) krajobraz; 3) pogoda, klimat; <p>zwyczaje i tradycje:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) najważniejsze święta; 2) zasady grzecznościowe: powitanie, pożegnanie, okazywanie wdzięczności, żalu, radości; 	<p>edukacja i praca:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) system edukacji, rodzaje szkół, kierunki studiów; 2) system szkolnictwa w Polsce, egzaminy, testy; 3) rynek pracy, zawody, stanowiska; 4) kwalifikacje, wymagania; <p>jedzenie, picie, zakupy:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) posiłki i napoje; 2) lokale gastronomiczne; 3) przepisy kulinarne; 4) rodzaje sklepów; <p>zdrowie:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) części ciała; 2) opis stanu zdrowia i samopoczucia; 3) wizyta u lekarza; 4) nagłe wypadki; 5) apteka; <p>środowisko naturalne i wiedza o Polsce:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) świat roślin i zwierząt; 2) klimat, pory roku, pogoda; 3) regiony geograficzne Polski; 4) podział administracyjny kraju, ważniejsze miasta w Polsce; <p>zwyczaje i tradycje:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) święta polskie; 2) tradycje i zwyczaje bożonarodzeniowe i wielkanocne; 3) uroczystości rodzinne; 4) komplementy; 5) humor; 6) frazeologizmy i przysłowia; 7) różnice kulturowe w Europie i na świecie; 	<p>edukacja i praca:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) stopnie naukowe i administracyjne; 2) poszukiwanie pracy, poszukiwanie pracowników; 3) prawo pracy, urlop, renty, emerytura, bezrobocie, zasiłki; <p>jedzenie, picie, zakupy:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) dieta, sposób odżywiania się; 2) produkty – skład i właściwości; 3) zakupy przez Internet; 4) reklamacje; <p>zdrowie:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) uzależnienia; 2) diagnostyka, analizy; 3) profilaktyka; <p>środowisko naturalne i wiedza o Polsce:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) problemy ekologiczne; 2) Parki Narodowe w Polsce; 3) podział administracyjny kraju, ważniejsze miasta w Polsce; <p>zwyczaje i tradycje:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) tradycje i zwyczaje ludowe; 2) rocznice i święta państwowe; 3) uroczystości kościelne; 4) humor słowny i sytuacyjny; 5) wyrażenia idiomatyczne; 6) frazeologizmy i przysłowia; 7) różnice kulturowe w Europie i na świecie;
---	---	---	---

	<p>kultura i styl życia:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) warunki życia, poziom życia; 2) środki masowego przekazu, aktualne informacje; 3) literatura i teksty poetyckie, piosenki (proste teksty); 4) ustrój państwa polskiego; 5) urzędy administracji publicznej 	<p>nauka, kultura i styl życia:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) rodzaje rozrywk: kino, teatr, muzyka, koncert; 2) telewizja, reklama; 3) komputer, Internet; 4) prasa; 5) literatura i teksty poetyckie, piosenki; 6) środki masowego przekazu, aktualne informacje; 7) urzędy administracji publicznej, pomoc społeczna; 8) odkrycia i wynalazki 	<p>nauka, kultura i styl życia:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) środki masowego przekazu, aktualne informacje; 2) literatura i teksty poetyckie, piosenki; 3) polska kinematografia; 4) prasa, radio, telewizja; 5) środki masowego przekazu, aktualne informacje; 6) wymiar sprawiedliwości; 7) badania naukowe; 8) problemy ekonomiczne i społeczne; 9) problemy etyczne; 10) emigracja i powrót do kraju; 11) polityka, wojny i konflikty zbrojne; 12) rodzina języków słowiańskich — historia języka polskiego w zarysie
--	--	---	--

8. Rozkład godzin

Ramowy program kursów nauki języka polskiego dla cudzoziemców uwzględnia różnice kulturowe pomiędzy różnymi grupami cudzoziemców, a także stopień podobieństwa systemów języka ojczystego uczestnika kursu oraz języka polskiego. Łączna liczba godzin przewidzianych na realizację kursów nauki języka polskiego na poszczególnych poziomach ujęta jest w poniższej tabeli.

Ze względu na różnorodne potrzeby i zainteresowania, wiek, wykształcenie, pochodzenie oraz sytuację życiowo-zawodową uczestników kursów, trudno jednoznacznie określić liczbę godzin kursów, w jakiej powinna zamknąć się realizacja każdego z działów opisanych w ust. 7. Istotne jest, aby większość wskazanych w ramowym programie kursów nauki języka polskiego dla cudzoziemców zagadnień została uwzględniona w konkretnych programach kursów. Dodatkową trudność w jednoznacznym określeniu liczby godzin kursów stanowi funkcjonalne podejście do kształcenia językowego, w którym poszczególne konstrukcje gramatyczne są wprowadzane przez lektora przy okazji kolejnych zagadnień komunikacyjnych i tematów związanych z kształceniem kulturowym. W celu osiągnięcia przez uczestnika kursu poziomu

kompetencji językowej i komunikacyjnej określonego w ust. 5 wskazane jest poświęcenie omawianym zagadnieniom liczby godzin nie mniejszej niż zaproponowana w nawiasie umieszczonym obok każdego z działów, o których mowa w ust. 5. Rozkład godzin przeznaczonych na doskonalenie poszczególnych umiejętności wynika z założenia, że na pierwszym etapie kształcenia istotne jest przede wszystkim rozwijanie komunikacji ustnej umożliwiającej cudzoziemcowi funkcjonowanie w otaczającej go rzeczywistości językowej – bezpośrednio kontakty z rodzimymi i nierodzimiymi użytkownikami języka. W miarę czynionych postępów, coraz większy nacisk kładzie się na doskonalenie umiejętności posługiwania się językiem pisany zarówno w aspekcie produkcji (pisanie), jak i recepcji (czytanie), tak aby po ukończeniu kursów na poziomie B1 i B2 cudzoziemiec był w stanie przystąpić do egzaminu certyfikacyjnego z języka polskiego jako obcego. Wyjątek od tej zasady stanowią kursy przeznaczone dla cudzoziemców, w przypadku których alfabet języka ojczystego nie jest oparty na alfabecie łacińskim. W tej sytuacji dodatkowa liczba godzin w działach „pisanie” i „czytanie” jest uzasadniona.

Decyzję w sprawie rozkładu godzin pomiędzy omawiane treści podejmuje lektor prowadzący kurs nauki języka polskiego dla cudzoziemców.

	Liczba godzin dla grup cudzoziemców z europejskiego kręgu kulturowego i tych, których alfabet języka ojczystego oparty jest na alfabecie łacińskim	Liczba godzin dla grup cudzoziemców spoza europejskiego kręgu kulturowego i tych, których alfabet języka ojczystego nie jest oparty na alfabecie łacińskim
Poziom podstawowy A	75 (A1 – 40, A2 – 35)	100 (A1 – 50, A2 – 50)
Poziom samodzielności B	75 (B1 – 40, B2 – 35)	100 (B1 – 50, B2 – 50)
Łączenie:	150	200